

Handtering av stikkskadar

HENSIKT:

Sikre forsvarleg vurdering og oppfølging når personer stikk seg på instrument eller sprøytespissar.

ANSVAR:

Alt helsepersonell i kommunehelsetenesta, legevaktpersonell og de som jobbar med smittevern

FRAMGANGSMÅTE:

Førstehjelp

1. Pass på å få til blødning frå såret og vask det med såpe og vatn i minst 10 minuttar. Etter dette desinfiseras stedet med eitt av desse medel:
 - Klorhexidin spritløyning 5mg/ml
 - Klorhexidin vannløyning 1mg/ ml
 - Om ingen av dei over er å få tak, i bruk 70% sprit/60% isopropanolBlodsprut i auge, munn, nase skyllas med rikeleg vatn i minst 10 minutt
2. Vurder konkret smitterisiko nøye om det er kjend kva for pasient sprøytespiss eller instrument er brukt på. Snakk med lege. Dei fleste tilfelle vil då løyse seg utan at det er naudsynt med vidare tiltak

Om det etter ei vurdering av risiko for smitte ikkje er klart om pasienten er bærer av hepatitt B eller C virus, eller HIV, eller om pasienten ikkje er kjend:

3. Sjå til om mogleg å ta ein blodprøve av pasienten som instrumentet eller sprøytespissen er brukt på. Det skal vere informert samtykke jf. Smittevernlova kap. 3 §3-7. Ein tek prøve på Hepatitt B antigen / antistoff, Hepatitt C antistoff og viruspåvising (PCR), og HIV test.
4. Så tidleg som mogleg etter eksponeringa tas prøver av den eksponerte (helsepersonell) med omsyn på HIV, hepatitt B (HBsAg og anti-HBc) og hepatitt C (nullprøve). 3 og 6 månader etter eksponering tas nye prøver for å sjå om personen likevel er smitta. Det er ikkje naudsynt med oppfølging meir enn 6 månader. Ved negativ HIV-test etter 3 månader er det lite truleg at den eksponerte(helsepersonellet) har blitt HIV-smitta, og fleire HIV-kontroller er ikkje naudsynt.
5. Sjå pkt 10 for kva ein må gjere etter stikkskade om kjelda er HBsAg positiv eller det er ukjent hepatitt B status
6. Ca 6 månader etter eksponering, tas blodprøve av den skadde (helsepersonellet) Sjekk på Hepatitt B og C samt HIV.
7. Utgifter til hepatitt B-vaksine og spesifikt immunglobulin brukt som posteksponeringsprofylakse dekkes av folketrygden. Preparata rekvirerast frå og leverast ut av Folkehelseinstituttet som gjer ei nærare vurdering av om indikasjonen i det

enkelte tilfelle er i samsvar med denne paragrafen. Rekvisisjonen skrives på ein blå resept eller eit eige ark. Vaksine bestilles frå Folkehelseinstituttet sin vaksineforsyning telefaks 21077012 eller ved strakshjelp i arbeidstiden tlf 21077000. Utanom arbeidstid kan vaksine bestilles som strakshjelp frå Vitusapotek Jernbanetorget tlf 23358100

8. Dersom det er kjent at kilden, dvs. den som har brukt sprøyten tidlegare, er hivsmitta kan det vere aktuelt å gje antiviral medikamentell posteksponeringsprofylakse (PEP) mot HIV (Sjå Smittevernveilederen: [Stikkuhell på sprøyte , posteksponeingsporfylakse](#)) Slik profylakse bør startas så snart som mogleg og innan 48 timer. Rask tilvising til infeksjonsmedisin eller pediater med røynsle i hivbehandling er derfor naudsynt. Behandlingstid er 4 uker. Graviditetstest bør takas om man ikkje kan utelukke at helsearbeidaren er gravid. Profylaktisk behandling ved graviditet må vurderast i kvart einskilt tilfelle. Det er aldri i Norge eller i dei andre nordiske land påvist overføring av hiv ved stikkeskade verken i eller utanfor helsetenesta.
9. Det finnes ingen spesifikk posteksponeringsprofylakse mot hepatitt C.
10. Hepatitt B-tiltak etter stikkskadeeksponering der kilden er kjent HBsAg positiv eller der kildens hepatitt B status er ukjent.

Vaksinasjon-status hos den eksponerte	Anti-HBs målt 1-3 md. etter avsluttet vaksinasjon	Tiltak om kilden er sikker HBsAg-positiv	Tiltak om kildens HBsAg-status er ukjent
Ikke vaksinert	-	Straks HBIG og full hurtigvaksinasjon (0,1,2 og 12 md.)	Straks full hurtigvaksinasjon (0,1,2 og 12 md.)
Fått 1 dose	-	Straks HBIG og full hurtigvaksinasjon (0,1,2 og 12 md.)	Straks full hurtigvaksinasjon (0,1,2 og 12 md.)
Fått 2 doser	-	Straks HBIG og en dose vaksine	Straks en dose vaksine
Fått 3 eller flere doser	< 10 IU/l	Straks HBIG og en dose vaksine	Straks en dose vaksine
Fått 3 eller flere doser*	Ukjent	Straks en dose vaksine	Straks en dose vaksine
Fått 3 eller flere doser*	≥ 10 IU/l	Ingen tiltak	Ingen tiltak

* Forutsetter vaksinasjon etter anbefalt regime (doser gitt med riktige *minimums*intervaller)